

Bakgrunn for vedtak

Grunnvannsuttak til Dale vassverk

Luster kommune i Sogn og Fjordane

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Luster kommune
Referanse	201607055-10
Dato	30.06.2017
Notatnummer	KI-notat 24/2017
Ansvarlig	Gry Berg
Saksbehandler	Eline Nordseth Berg

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81

7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18

8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	5
NVEs vurdering	6
NVEs konklusjon	8
Forholdet til annet lovverk	9
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	10

Sammendrag

Luster kommune søker om tillatelse til å ta ut grunnvann til Dale vassverk. Grunnvannsbrønnene er planlagt plassert på østsiden av Dalsdalselvi i kommunen. Luster kommune planlegger å etablere to brønner, med en kapasitet på 5 l/s (18 m³/t) hver, og med mulighet for å etablere en tredje brønn hvis vannforbruket øker i fremtida. Maksimalt døgnforbruk (per nå) er beregnet til 360-480 m³, som tilsvarer 15-20 m³/t. De to brønnene vil dermed gå «på skift», og det vil alltid være en brønn i reserve.

Det tidligere drikkevannsuttaget i området ligger i nærheten av bebyggelse og landbruk og er utsatt for forurensning. Av denne grunn ønsker Luster kommune å erstatte uttaket med omsøkt uttak. Dale vassverk forsyner i dag omtrent 130 personer, samt noe næringsvirksomhet, reiselivsvirksomhet, skole og sykehjem.

Det er utført prøvepumping i område, med gode resultater.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane er positive til tiltaket.

Det er ikke registrert naturtyper eller truede arter som blir påvirket av tiltaket. Det er heller ikke registrert automatisk fredete kulturminner. Vannføringen i Dalsdalselvi antas å ikke bli berørt av grunnvannsuttaget.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Luster kommune tillatelse etter vannressursloven § 8 til grunnvannsuttak til Dale vassverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Luster kommune, datert 30.03.17:

«Luster kommune søker om godkjenning av drikkevassuttak for 3 stk. borebrønner i nærleiken av Dalsdalselvi, tettstaden Luster/Dale i Luster kommune. Kapasiteten er forventa å bli på minste 15-20 m³/t grunnvatn frå garden Kvåle i Luster kommune, Sogn og Fjordane fylke.

Etter vassressurslova, jf. § 8, søker Luster kommune om løyve til:

- *Uttak av opp i mot 20 m³/t grunnvatn til kommunalt vassverk for tettstaden Dale/Luster i Luster kommune.*

Vedlagt utgreiing gjev alle naudsynte opplysningar om tiltaket.»

Om søker

Tiltakshaver er Luster kommune. Dale vassverk er ett av 13 vannverk som er driftet av Luster kommune.

Beskrivelse av området

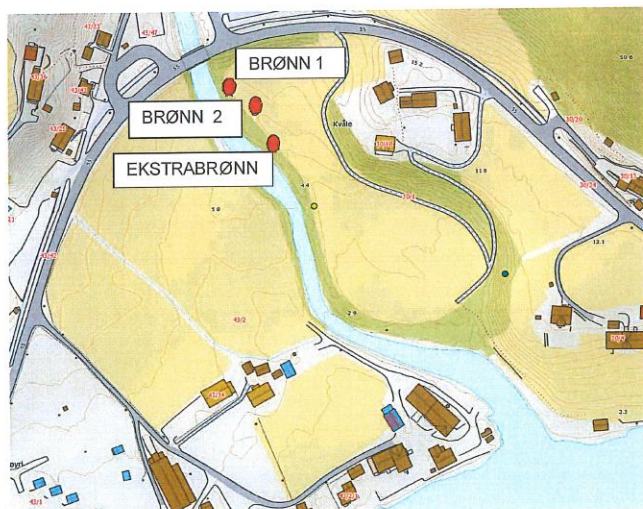
Grunnvannsbrønnene er planlagt etablert på gården Kvåle på østsiden av Dalsdalselvi. Elva renner ut i Dalsfjorden. Brønnene er tenkt etabler på slåttemark. Ifølge søknaden består området av løsmasser fra elva.

Beskrivelse av grunnvannsmagasin og –brønner

Det er gjennomført prøveboringer og etablert en midlertidig pumpebrønn i løsmassene ved Dalsdalselvi. Fra prøvepumpingen estimeres det at vannet har en oppholdstid på 3-4 måneder i grunnvannsmagasinet. Prøvepumpingen ble gjennomført på 8-19 m dyp med filter på 2 m dybde. Under pumping drar brønnen vann fra Dalsdalselvi, men også dypereliggende grunnvann. Vann fra Dalsdalselvi bidrar mindre til grunnvannsmagasinet enn det man normalt regner med for magasiner som ligger nært vassdrag. Når pumpa stopper stiger temperaturen i magasinet fordi dypereliggende vann stiger opp i brønnen. Nivået i brønnen stiger raskt når pumpa stoppes.

De permanente grunnvannsbrønnene vil plassert som vist i figur 1.

Ifølge rapportene som er utført i forbindelse med prøveboring og –pumping er det vurdert slik at prøveboring 1 og 2 vil gi best kvalitet på vannet. Prøvepumping ble foretatt i brønn 2.

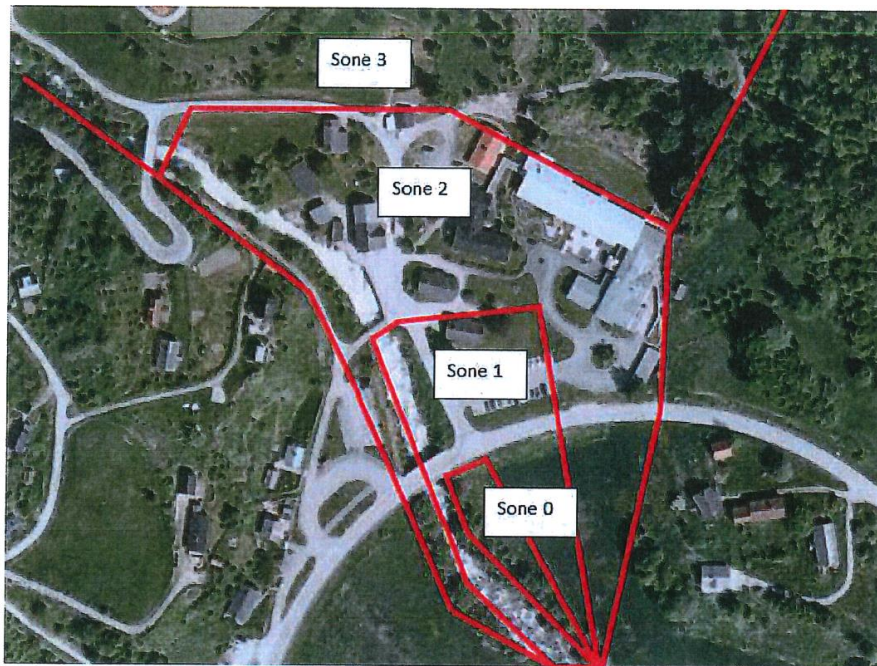
Figur 1: Plassering av grunnvannsbrønner ved Dalsdalselvi.

Følgende dimensjoner for brønnene er basert på anbefalinger fra Cowi AS for å oppnå et maksimaluttak på omtrent 5 l/s. Det maksimale vannuttaket Luster kommune har søkt om, 15-20 m³/t oppnås ved å benytte brønn 1 og 2 om hverandre.

	Brønn 1	Brønn 2	Ekstra brønn
Total dybde – m	15	12	14,5
Filterdyp – m	7-10	6-10	6-10
Slisseåpning – mm	1	0,5	0,5
Berggrunn	Løsmasse/finsand/silt /grus	Blokk/fjell/finsand/silt /grus	Løsmasse/finsand/silt/ grus/fjell
Maksimalt vannuttak	5 l/s 18 m ³ /t	5 l/s 18 m ³ /t	Reserve, etableres ved behov.

Følgende klausuleringsområder rundt grunnvannsbrønnene er foreslått fra Luster kommune, og godkjent av Fylkesmannen i Sogn og Fjordane. Se figur 2. Områdene som er omfattet av klausuleringen vil bli påvirket i form av innskrenket bruk.

Det vil ikke etableres vei i forbindelse med tiltaket.

Figur 2: Klausuleringsområder rundt grunnvannsbrønnene ved Dalsdalsevi.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området er regulert til landbruksformål.

Eiendomsforhold

Forholdet til grunneiere og rettighetshavere er avtalt og tinglyst. Luster kommune leier området.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter for uttalelse, og NVE mener saken er tilstrekkelig opplyst på denne måten.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har uttalt følgende i brev av 09.06.17:

« ...

Fylkesmannen skal vurdere om vassuttaket, eller eventuelle inngrep i vasstrengen, vil påverke kjende allmenne interesser. Om tiltaket får effekt på vassdraget, skal vi også vurdere saka etter lakse- og innlandsfisklova og ureiningslova. Vi legg vekt på prinsipp og føringar frå naturmangfaldlova og vassforskrifta.

Uttak av drikkevatn vil ha høg prioritet samanlikna med mange andre samfunnsføremål. Det er ikkje venta at eit grunnvassuttak i den storleiken det er søkt om vil få nokon innverknad på vassføringa i Dalsdalselvi. Vassuttaket vil heller ikkje endre tilstandsklassifiseringa etter vassforskrifta. Tiltaket vil ikkje føre til inngrep i vasstrengen eller i kantvegetasjonsbeltet. Slik vi forstår det, vil tiltaket heller ikkje gje utslepp av noko slag.

Fylkesmannen har dermed ikkje avgjerande merknader til søknaden om uttak av grunnvatn. Søknaden om grunnvassuttak treng ikkje noko ytterlegare handsaming etter lov om laksefisk og innlandsfisk eller etter ureiningslova. Kommunen må vurdere eventuelle krav til det nye reinseanlegget for å unngå ureining til naturmiljøet.»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Det er søkt om å ta ut grunnvann fra en grunnvannsforekomst i løsmasser ved bredden av Dalsdalselvi. Det maksimale vannuttak vil være 5 l/s. Dette vil dekkes med, i første omgang, to brønner med kapasitet på 5 l/s som vil brukes om hverandre, og muligheten for en tredje brønn. Innstrømningsområdene antas å være dypere grunnvannstilstrømning og delvis også Dalsdalselvi. Vannføringen i elva antas å ikke bli berørt.

Det er prøveboret i alle tre brønnene, og prøvepumpet i brønn 2. Brønnens kapasitet er 5 l/s, det samme som omsøkt maksimaluttak. Det er ikke oppgitt i søknaden om prøvepumping ga senkningstrakt av vesentlig dybde eller ikke.

Det er noe påvirkning brønnene imellom, men NVE antar at dette er neglisjerbart da brønnene i stor grad skal brukes én og én.

Omsøkt maksuttak ligger på brønncapasiteten og kan påvirke grunnvannsspeilet. NVE mener imidlertid at fordi det er rask innstrømning fra dypere liggende grunnvann, så er det akseptabelt at det tas ut vannmengde nær brønnens kapasitet.

Naturmangfold

Naturtyper

Søk i naturbase (28.06.17) ga ikke treff på naturtyper i området.

Arter

Søk i artskart (28.06.17) gir ikke treff på rødlistearter i umiddelbar nærhet til tiltaksområdet. I fjorden rett sør for tiltaket er det registrert fiskemåke (NT), sandsvale (NT) og makrellterne (EN), men ingen av disse artene forventes å bli påvirket av tiltaket ved Kvåle gård.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om å ta ut grunnvann til Dale vassverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden med rapporter og høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som naturbase og artskart den 28.06.17. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til grunnvannsbrønnene er det ikke registrert naturtyper eller rødlistede arter. Et eventuelt uttak av grunnvann ved Dalsdalselvi vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE har også sett påvirkningen av grunnvannstiltaket i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt. Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap/friluftsliv/brukerinteresser

Det er ikke kommet inn høringsuttalelser som tar stilling til dette temaet. I naturbase (28.06.17) er det ikke registrert friluftslivsområder som blir berørt av tiltaket. Tiltaket er planlagt på slåttemark. Luster kommune informerer om at den lokale barnehagen benytter området som lekeområdet, noe de mener kan fortsette i framtiden. Utover neglisjerbare konsekvenser for barnehagen og konsekvenser som følge av klausuleringen for landbruket (som er diskutert og avtalt med grunneier), mener NVE at konsekvensene for brukerinteressene er akseptable.

Landskapsmessig vil to (eventuelt tre) brønner være synlige i et bebygd område, ved en større vei. Dette er en akseptabel konsekvens av et drikkevannsuttak.

Kulturminner

Det er ikke registrert automatisk fredete kulturminner i tiltaksområdet (kulturminnesøk, 28.06.17).

Vanntemperatur

Ifølge rapporten fra Cowi AS vil temperaturen stige noe i grunnvannsmagasinet når dypereliggende grunnvann stiger opp og erstatter det vannet som blir tatt ut.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Ifølge rapporten fra Cowi AS har vannet god kvalitet.

Samfunnsmessige fordeler

Det omsøkte grunnvannsutaket vil gi rent og stabilt drikkevann til tettstedet Dale i Luster kommune. Dette omfatter omtrent 130 mennesker og diverse virksomheter. Rent drikkevann er en allmenn interesse av høy prioritet.

Oppsummering

Luster kommune har søkt om å ta ut grunnvann fra østsiden av Dalsdalselvi. Uttaket blir maksimalt 5 l/s (18 m³/t). Vannet skal brukes til drikkevann for tettstedet Dale. Det vil bli etablert to (muligens tre) grunnvannsbrønner, hver med en makskapasitet på 5 l/s. Brønnene vil brukes en og en vekselvis.

Det er ikke registrert naturtyper eller truede arter som blir påvirket av tiltaket. Det er heller ikke registrert automatisk fredete kulturminner. Vannføringen i Dalsdalselvi antas å ikke bli berørt av grunnvannsutaket.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Luster kommune tillatelse etter vannressursloven § 8 til grunnvannsutttak til Dale vassverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggsaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av rent drikkevann ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Grunnvannsuttak

Tillatelsen gjelder et vannuttak på maksimalt 5 l/s (18 m³/t) fra grunnvannsmagasin på østre side av Dalsdalselvi.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Førde og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Uttak	Maksimalt uttak 5 l/s (18 m ³ /t). Uttaket gjøres ved to grunnvannsbrønner med kapasitet 5 l/s, og benyttes om hverandre. En tredje brønn kan anlegges ved behov. Brønnenes plassering skal være i henhold til figur 1, men eksakt posisjon kan avgjøres ved detaljplan.
Annet	Tiltaket skal gjennomføres som beskrevet i søknaden. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).